

Slutrapport for kampagnen om risikovurdering for forekomst af halebid

INDLEDNING

Det er ikke lovligt at halekupere grise rutinemæssigt i EU. I marts 2016 kom EU-Kommissionen med en henstilling¹ til medlemsstaterne med henblik på at begrænse forekomsten af halekupering. Dette førte til, at der i 2019 blev indført nye krav i Danmark i forhold til dokumentationen af behovet for halekupering, som blev indarbejdet i bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise². Der kræves derfor skriftlig dokumentation for, at der er problemer med halebidning blandt grisene i en besætning, og at det samtidig kan dokumenteres, at en række tiltag med henblik på at forebygge halebidning er afprøvet, før halekupering kan foretages.

I 2019 gennemførte Fødevarestyrelsen en kontrolkampagne vedrørende risikovurdering for forekomst af halebid, og i den aktuelle kampagne følges der op på nogle af de samme områder.

Fødevarestyrelsen informerede indledningsvis om den forestående kampagne via nyhedsbreve, dialogmøder og andre møder med erhvervet både inden kampagnestart og midtvejs. Følgende blev undersøgt i kampagnen og nærmere behandlet i denne rapport:

1. Niveauet for regelefterlevelse, herunder i forhold til tidligere kampagne på området
2. Fordeling af overtrædelser, herunder
 - a. om der i besætninger sker overtrædelser af reglerne om dokumentation for behovet for halekupering ved omsætning af halekuperede grise
 - b. om besætningens risikovurdering afspejler forholdene i besætningen i forhold til forekomst af halebid, og om besætningens handlingsplan opfylder kravene.
3. Kampagnens fokusområder herunder;
 - a. Udbredelsen af prøvekulde af grise med hele haler herunder fokus på hvornår forholdene i besætningen egner sig til at have prøvekulde
 - b. Kendskabet til formålet med at lave risikovurdering for forekomst af halebid,
 - c. Dokumentation af behov for halekupering ved omsætning (fra fødsel til slagtning)
4. Fokuspunkter fremadrettet

¹ Kommissionens henstilling (EU) 2016/336 om anvendelsen af Rådets direktiv 2008/120/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin for så vidt angår foranstaltninger med henblik på at begrænse behovet for halekupering.

² Bekendtgørelse nr. 1742 af 30/11/2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

KONKLUSION

Der var succes med information inden kampagnestart, idet 356 ud af de 400 kontrollerede besætninger svarede ja til, at de havde hørt om kampagnen, jf. tabel 13.

Niveauet for regelefterlevelse

Resultaterne af kampagnen viser, at en stor del af besætningerne overholder kravene på området. Den samlede regelefterlevelse i kontrolkampagnen vurderes at ligge på samme niveau som i den tilsvarende kampagne i 2019. I den aktuelle kampagne er regelefterlevelsen 69,5 pct., jf. tabel 1, mens der i kampagnen i 2019 var en regelefterlevelse på 68 pct. Dog tages forbehold for, at de to kampagner ikke er fuldstændigt sammenlignelige, og der er ikke udregnet, om der er signifikant forskel. Besætninger med smågrise lå med en højere regelefterlevelse på 80,3 pct. sammenholdt med øvrige besætningstyper, jf. tabel 2. Den forudgående dialog med erhvervet formodes at have medvirket til at sætte fokus på området ude i besætningerne. Dette underbygges af, at regelefterlevelsen steg fra 64,5 pct. i første halvdel til 69,5 pct. i sidste halvdel af kampagnen efter midtvejsmøde med erhvervet.

Fordeling af overtrædelser

Der var 122 kontroller med sanktion, og af de 122 kontroller med sanktion fik 120 kontroller samlet 266 indskærpelser, en kontrol fik et påbud og fire kontroller politianmeldelser, jf. tabel 3, 4 og 6. Nogle af kontrollerne har fået både indskærpelser og politianmeldelse/påbud. Lidt over halvdelen af sanktionerne (53 pct.) svarende til 140 indskærpelser er givet på baggrund af manglende overholdelse af dokumentationskravene for behovet for halekupering (jf. tabel 4). Dokumentationskravene omfatter skriftlig dokumentation for forekomst af halebid, udfærdigelse af risikovurdering samt handlingsplan.

Lidt under halvdelen af sanktionerne (47 pct.) blev givet på baggrund af manglende regelefterlevelse af de regler, som den besætningsansvarlige selv skal forholde sig til i besætningens risikovurdering for forekomst af halebid. Dette svarede til 126 indskærpelser, et påbud og fire politianmeldelser, jf. tabel 6.

Der er givet flere indskærpelser i forhold til, om der findes en handlingsplan (72 stk.), end om der er en risikovurdering, som afspejler besætningen (41 stk.), jf. tabel 4. Denne forskel kan være et udtryk for, at flere har misforstået hensigten med handlingsplanen.

Kampagnens fokusområder

Udbredelsen af prøvekulde af grise med hele haler:

Der var 64 af besætningerne (16 pct.), som havde prøvekulde af grise med hele haler jf. tabel 7. De besætninger, som ikke havde prøvekulde, svarede, at årsagen enten var, at de ikke kunne få fat i grise med hele haler, eller at det var på grund af forhold i egen besætning, jf. tabel 8.

Det var forud for kampagnen forventningen, at der ville være mere end 16 pct. af besætningerne, som havde prøvekulde af grise med hele haler. Dette skyldes, at der blev indgået en politisk aftale i 2016 om en fælles indsats om at nedbringe andelen af halekuperede grise væsentlig. Det vurderes derfor som et vigtigt fremadrettet fokuspunkt at fremme udviklingen i retning af flere prøvekulde af grise med hele haler. Det er dog positivt, at 122 besætninger har en plan for overgang til kulde med hele haler, jf. tabel 9. Dette indikerer et potentiale fremadrettet for en stigning i antallet af besætninger med prøvekulde med hele haler.

Kendskabet til formålet med at lave risikovurdering for forekomst af halebid

Kampagnen viser, at der er et vist kendskab til reglernes formål om at reducere risikoen for halebidte grise og på sigt holde grise med hele haler, idet 118 besætninger (30 pct.) har svaret, at deres risikovurdering har ført til ændringer. Disse 118 besætninger har også en bedre regelefterlevelse, jf. tabel 5. Fødevarestyrelsen tolker dette sådan, at bedre forståelse af formålet med reglerne vil kunne forbedre regelefterlevelsen på længere sigt.

Dokumentation af behov for halekupering ved omsætning (fra fødsel til slagting)

I alt 366 besætninger svarede på, om det var svært at indhente dokumentation for modtagers behov for halekupering i forbindelse med omsætning af halekuperede grise. For 28 (10 pct.) af de 274 kontrollerede besætninger, hvor omsætningsdokumentationen blev vurderet relevant, var svaret, at det var svært at indhente dokumentation for behovet for halekupering, jf. tabel 11. Det var dels svært at indhente den korrekte dokumentation, dels var der forvirring om dokumenterne og forståelsen af kravet. Der er givet 14 indskærpelser på dette område, hvor der udelukkende blev vejledt i 2019, jf. tabel 4.

Det vurderes derfor, at der er behov for yderligere information om dokumentationskravet ved omsætning af grise. Fødevarestyrelsen vil på møder med branchen forsat informere om dette, herunder forud for kampagnen om mellemandleres dokumentation ved omsætning af halekuperede grise, som forventes at finde sted i slutningen af 2024.

Fokuspunkter fremadrettet

Kampagnen har synliggjort følgende fremadrettede fokuspunkter med henblik på forbedring af regelefterlevelsen og muliggørelse af yderligere nedbringelse af antallet af grise, som halekuperes:

- bedre forståelse af handlingsplanen udarbejdet på baggrund af risikovurderingen
- behov for yderligere information om dokumentationskrav ved omsætning af grise
- udbredelse af prøvekulde af grise med hele haler
- manglende kommunikationsmulighed vedrørende halestatus besætningsejere imellem.

Besætninger, der kan holde grise med hele haler, kan ofte ikke finde oplysninger om, hvem der har mulighed for at producere grise med hele haler og omvendt, jf. tabel 8.

Dette, sammenholdt med besætningsejeres bekymring for de økonomiske aspekter ved udbrud af halebid, vurderes som væsentlige faktorer, der kan bremse udviklingen mod at nedbringe antal halekuperede grise. Fødevarestyrelsen lægger op til drøftelse af disse aspekter på kommende møder med erhvervet.

RESULTATER

Resultaterne fra nærværende kampagne sammenholdes med tilsvarende kampagne i 2019. De to kampagner er ikke direkte sammenlignelige, og det kan ikke siges, om der er statistisk signifikante forskelle på de to kampagner, men resultater fra begge kampagner fremgår af tabel 4 og 6 til sammenligning.

Niveauet for regelefterlevelse

Kampagnen om risikovurdering for forekomst af halebid omfattede kontrol i 400 grise besætninger fordelt i hele landet. Af de 400 kontrollerede grisebesætninger var der sanktion i 122 af kontrollerne og dermed en regelefterlevelse på 69,5 pct., jf. tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over antal kontroller og regelefterlevelse

Antal ordinære kontroller	Antal ordinære kontroller med sanktion	Regelefterlevelse (pct.)
400	122	69,50 pct.

En mere detaljeret opdeling af antal kontroller og regelefterlevelse i forhold til specifik besætningstype ses af tabel 2, hvor det fremgår, at rene smågrisebesætninger har bedst regelefterlevelse på 80 pct. sammenholdt med øvrige besætningstyper.

Tabel 2: Antal kontroller og dyregruppespecifik regelefterlevelse

Besætningstype	Antal kontroller*	Antal kontroller med sanktioner*	Regelefterlevelse (pct.)	Antal besætninger med prøvekuld
Besætning med både smågrise og slagtegrise	66	22	66,7	9
Besætning med smågrise	66	13	80,3	9
Integreret besætning med søer, smågrise og slagtesvin	27	11	59,3	9
Slagtegrisebesætning	93	30	67,7	10
Sobesætning med omsætning af smågrise: 25 - 30 kg	68	21	69,1	11
Sobesætning med omsætning af smågrise: 7 kg	85	29	65,9	16
I alt	405	126		64

* For 4 besætningerne heraf 3 med sanktion er der markeret flere forskellige typer besætning, derfor tæller de med i flere kategorier.

De ekstra er alle markeret som so besætning med omsætning af smågrise: 7 kg, som derudover har en ekstra anden kategori, men der er ingen ekstra i typen besætning med smågrise.

Fordeling af overtrædelser

De 122 kontroller med sanktion var fordelt med 120 kontroller med indskærpelser, en kontrol med påbud og fire kontroller med politianmeldelser relateret til kontrolkampagnen, jf. tabel 3. Nogle af kontrollerne har dermed både indskærpelser og politianmeldelse/påbud. Derudover var der enkelte overtrædelser udenfor kampagnens område herunder i forhold CHR og medicin-reglerne.

Tabel 3: Oversigt over fordeling af typer af overtrædelser

Antal kontroller med sanktion	Antal kontroller med en eller flere indskærpelser	Antal kontroller med påbud/ forbud	Antal kontroller med politianmeldelser
122	120	1	4

Det hyppigst sanktionerede område med 72 indskærpelser er i forhold til, om den til risikovurderingen tilhørende handlingsplan opfylder kravene, jf. tabel 4.

Der skal være en handlingsplan med enten forhold til udbedring, eller, hvis ikke forhold nødvendiggør halekupering, en plan for, hvordan besætningen gradvist vil ophøre med at

halekupere og starte med prøvekulde med hele haler. Årsager til indskærpelserne var fx, at der ikke fandtes en handlingsplan, at handlingsplanen manglede væsentlig opdatering, eller at det anførte i handlingsplanen vedrørte daglig drift og ikke reelle problemer i forhold til staldforhold eller driftsledelsessystemer, der nødvendiggør halekupering.

Det andet hyppigst sanktionerede område i kampagne med 41 indskærpelser er i forhold til, om der fandtes en risikovurdering, der afspejlede forholdene i besætningen, jf. tabel 4. De blev givet fx for ikke at have en risikovurdering, for at risikovurderingen ikke afspejlede de aktuelle forhold i besætningen, at risikovurderingen ikke indeholdte de krævede elementer, at risikovurderingen indeholdte daglig drift i stedet for utilstrækkelige forhold, som ikke kan ændres straks. Forhold der ikke ændres straks, skal fremgå af handlingsplanen.

Tabel 4: Regelefterlevelsen af dokumentation, risikovurdering og handlingsplan 2023 vs. 2019

Regelefterlevelsen vedrørende dokumentation		
	2023 (400 kontroller)	2019 (200 kontroller)
Regelområdet	Antal indskærpelser	Antal indskærpelser
Der forefindes skriftlig dokumentation for forekomst af halebid.	13 (3,3 pct.)	11 (5,5 pct.)
Der forefindes risikovurdering der afspejler besætningen	41 (10,3 pct.)	33 (16,5 pct.)
Der forefindes handlingsplan på baggrund af risikovurdering	72 (18 pct.)	37 (18,5 pct.)
Dokumentation ved handel med halekuperede grise	14 (3,5 pct.)	0*
I alt	140	81

*Der blev udelukkende vejledt på dette område i 2019. Der kan være tilknyttet flere sanktioner til samme kontrol.

Der er i 118 kontroller henvist til, at risikovurderingen har ført til ændringer svarende til 30 pct. af besætningerne, jf. tabel 5. Der er givet flere indskærpelser på manglede handlingsplan end manglende risikovurdering, jf. tabel 4, hvilket kan være et udtryk for, at flere har misforstået hensigten med handlingsplanen.

I kontrollerne, hvor risikovurderingen havde ført til ændringer, er der registreret en højere regelefterlevelse svarende til 79,7 pct., hvilket tyder på en sammenhæng mellem forståelse af reglerne og regelefterlevelsen, jf. tabel 5.

Tabel 5: Oversigt over antal kontroller hvor risikovurdering har ført til ændring

Spørgsmål	Antal kontroller	Antal kontroller med sanktioner	Procent der har ført til ændringer
Har risikovurderingen ført til ændringer?	118	24	30 pct.

Som tredje hyppigste område ligger håndtering af syge og tilskadekomne grise (39 indskærpelser), dernæst beskæftigelses og rodemateriale (23 indskærpelser), tilstrækkeligt antal og indretning af sygesti (17 indskærpelser) og dokumentation for behovet for halekupering hos modtager ved omsætning af grise 14 indskærpelser jf. tabel 6.

Table 6: Liste med øvrige hyppige overtrædelser

Regelefterlevelsen i kampagnen om risikovurdering for forekomst vedrørende øvrige områder					
	2023 (400 kontroller)			2019 (200 kontroller)	
Regelområdet	Antal indskærpelser	Antal politianmeldelser	Antal påbud	Antal indskærpelser	Antal politianmeldelser
Beskæftigelses- og rodemateriale	23 (5,8 pct.)	0	0	20 (10 pct.)	0
Der forefindes overbrusningsanlæg eller tilsvarende, grise > 20 kg	11 (2,8 pct.)	0	0	11 (5,5 pct.)	0
Konkurrence om foder, vand og plads: Arealkrav: Der forefindes tilstrækkeligt frit gulvareal i stierne	4 (1 pct.)	0	0	5 (2,5 pct.)	0
Rent og temperaturmæssigt behageligt lejeareal	0	0	0	4 (2 pct.)	0
Ved halekupering kuperes max. halvdelen	12 (3 pct.)	0	0	4 (2 pct.)	0
Halekupering foretages indenfor 2-4 levedøgn	6 (1,5 pct.)	0	0	3 (1,5 pct.)	0
Konkurrence om foder, vand og plads: Udstyr og tildeling	0	0	0	1 (0,5 pct.)	0
Staldklima ikke skadeligt herunder koncentration af gasarter	1 (0,3 pct.)	0	0	0	0
Syge eller tilskadekomne svin gives en passende behandling	39 (9,8 pct.)	4 (1 pct.)	1 (0,3 pct.)	16 (8 pct.)	3 (1,5 pct.)
Tilstrækkeligt antal sygestier og disse er korrekt indrettet	17 (4,3 pct.)	0	0	6 (3 pct.)	0
Rutinemæssig halekupering	9 (2,3 pct.)	0	0	-	-
Bygningsmaterialer må ikke være skadelige for svinene	2 (0,5 pct.)	0	0	0	0
Automatiseret og mekanisk udstyr med betydning for dyrenes efterses dagligt.	1 (0,3 pct.)	0	0	0	0
Mekanisk ventilation, reservesystem og alarm	1 (0,3 pct.)	0	0	0	0
Fodring og vanding opfylder fysiologiske og sundhedsmæssige behov: herunder grise over 2 uger har permanent adgang til frisk vand	0	0	0	0	0
I alt	126	4	1	70	3

Kampagnens fokusområder

Kampagnen har fokus på de områder, som er vigtige for forebyggelsen af halebid, og som de besætningsansvarlige skal forholde sig til i deres risikovurdering. Kampagnen viser, at andelen af sanktioner givet på områderne vedrørende: korrekt behandling og håndtering af syge eller tilskadekomne grise, tildeling af beskæftigelses- og rodemateriale, sygestiers indretning og antal, installation af overbrusningsanlæg, kupering af maksimalt halvdelen af grisenes hale mv. er blandt de hyppigst sanktionerede områder (jf. tabel 6) og kan indikere, at der stadig kan sættes yderligere ind i forhold til forebyggelse af halebidning.

Der var også i kampagnen fokus på, om procedurerne vedrørende halekupering blev korrekt udført. Der er samlet givet 18 indskærpelser vedrørende procedurer for halekupering. Antallet af overtrædelser i denne kampagne tyder på, at der forsat kan være behov for at informere om korrekte procedurer vedrørende halekupering. Det var især kravet om, at halen skal kuperes mindst muligt, og at der højst kuperes op til halvdelen af den, hvilket var overtrådt i 12 tilfælde.

Kampagnen skal bidrage til at sikre overholdelse af reglerne om forbud mod rutinemæssig halekupering og hjælpe med at afklare, om der ses tilstrækkelig regelefterlevelse på området. Der er givet ni indskærpelser for rutinemæssig halekupering, jf. tabel 6.

I kontrollen var grundlaget, at dette kun blev sanktioneret i den sobesætning, hvor selve halekuperingsindgrebet blev foretaget.

Kampagnen har fokus på, hvornår forholdene i besætningen egner sig til at have prøvekuld af grise, som ikke halekuperes. I 64 af besætningerne var der på kontroltidspunktet prøvekuld af grise med hele haler svarende til 16 pct. af besætningerne, jf. tabel 7, og i 122 besætninger var indholdet i handlingsplanen en plan for overgang til kuld med hele haler, jf. tabel 9.

Tabel 7: Oversigt over antal besætninger med prøvekuld af grise med hale haler

Spørgsmål	Antal kontroller	Procent af besætninger der har prøvekuld af grise med haler
Er der pt prøvekuld af grise med hele haler i besætningen?	64	16 pct.

Se tabel 2 for besætningstype fordeling

Tabel 8: Årsag til ingen prøvekuld af grise med hele haler

For dem som har svaret at der ikke er prøvekuld af grise med hele haler	Antal svar
Der kan ikke leveres grise med hele haler til besætningen	110
Forhold i besætningen selv, der nødvendiggør halekuperede grise	128

I 110 besætninger, som ikke havde prøvekuld af grise med hele haler, blev der svaret, at årsagen var, at man ikke kunne få leveret grise med hele haler. I 128 af besætningerne var årsagen forhold i besætningen selv, som skulle udbedres først, jf. tabel 8.

Tabel 9: Indhold af handlingsplan

Hvad er handlingsplanens indhold?	Antal besvarelser
Forhold til udbedring	170
Plan for overgang til kuld af grise med hele haler	122

Kampagnen skal afklare, om der i besætningerne sker overtrædelser af reglerne om dokumentation ved omsætning af halekuperede grise og skal bidrage til, at dokumentation for besætningers behovet for at modtage halekupering grise overholdes fra fødsel og indtil slagting og dermed i forbindelse med omsætning af grise.

I kampagnen skete omsætning af grise hyppigst direkte fra afsenderbesætning til modtagerbesætning eller via en mellemandler, jf. tabel 10. Det var muligt at svare begge dele.

Tabel 10: Oversigt over hvordan grise omsættes

Hvordan leveres smågrise?	Antal besvarelser
Direkte til modtagerbesætning	180
Ingen smågrise leveres videre	85
Via mellemandler	130

I alt 366 besætninger svarede på, om det var svært at indhente dokumentation for modtagerbesætningernes behov for at modtage halekuperede grise. 28 besætninger ud af 274 besætninger (10 pct.), som omsatte grise, havde svært at indhente dokumentation for behovet for halekupering fra modtagerbesætninger og mellemandlere, jf. tabel 11. Det var dels svært at indhente den korrekte dokumentation, dels var der forvirring om dokumenterne og forståelsen af kravet.

Tabel 11: Oversigt over hvor mange, der havde svært ved at indhente dokumentation

I afsenderbesætningen: Var det svært at indhente dokumentation?	Antal besvarelser
Ikke relevant	92
Ja	28
Nej	246

Eksempler på tilhørende bemærkninger: "Det var svært at indhente den korrekte dokumentation, Jeg har rykket mange gange, og der var stor forvirring omkring dokumenterne og forståelsen af kravet".

På baggrund af svarene fra de kontrollerede besætninger i kampagnen ses en oversigt i tabel 12 over, hvilke lande der sendes til, for dem som har sagt, at det er svært at indhente dokumentation. Der kunne anføres flere lande. Flest har angivet Danmark, Tyskland og Polen.

Tabel 12: Lande hvorfra det var svært at indhente dokumentation ved omsætning

Hvilke lande sendes til for dem, som har sagt, at det er svært at indhente dokumentation	Antal besvarelser blandt dem som har sagt ja til at det er svært at hente dokumentation
Danmark	24
Ingen	2
Italien	2
Nederlandene	1
Polen	5
Spanien	3
Tyskland	5

Der er givet 14 indskærpelser vedrørende kravet om at indhente dokumentation ved omsætning af halekuperede grise, jf. tabel 4. Da der i 2019 udelukkende blev vejledt på dette område, kan det pågældende kontrolpunkt ikke sammenlignes direkte de to kampagner imellem.

For 356 af de 400 kontrollerede besætninger blev der svaret ja til, at de tidligere havde hørt om kampagnen, og mange havde allerede talt med besætningsdyrlægen derom. I 20 tilfælde manglede besvarelsen.

Tabel 13: Om budskabet om kampagnen var blevet udbredt

Har du tidligere hørt om kampagnen om risikovurdering for forekomst af halebid?	Antal besvarelser
Ja	356
Nej	24

Antallet af sanktioner på områderne med; håndtering af syge og tilskadekomne, korrekt indretning og antal af sygestier samt at man maksimalt må halekupere halvdelen af halen er steget forholdsmæssigt sammenholdt med kampagnen i 2019. Antallet af indskærpelser på områderne vedrørende rode- og beskæftigelsesmateriale samt vedrørende overbrusningsanlæg ses at være faldet forholdsmæssigt sammenholdt med kampagnen i 2019, jf. tabel 6.

Kampagnen skal bidrage til, at dokumentation for behovet for halekupering overholdes fra fødsel og indtil slagting og dermed også i forbindelse med omsætning af grise.

I den tilsvarende kampagne for risikovurdering for forekomst af halebid i 2019 blev der udelukkende vejledt på dette område. I denne kampagne var der 14 indskærpelser på området omkring dokumentation for behovet i forbindelse med omsætning af grise, og dermed at modtager af grisene har behov for at modtage halekuperede grise.

Ved forbedret regelefterlevelse af dokumentation af behovet for halekupering ved omsætning, vil der formentlig kunne opnås bedre regelefterlevelse i hele leveringskæden (fra fødsel til slagting). En leveringskæde er levering fra fx sobesætning til smågrisebesætning til slagtegrisebesætning eller fra sobesætning til smågrisebesætning og til eksport.

Denne kontrolkampagne vil blive efterfulgt af en kontrolkampagne om, hvorvidt mellemløbere af halekuperede grise indhenter den fornødne dokumentation på behov for halekupering i de besætninger, der omsættes til. Den kampagne forventes gennemført i slutningen af 2024.

Fokuspunkter fremadrettet

Besætninger, der kunne holde grise med hele haler, oplyste, at de ikke kunne finde oplysninger om, hvem der har mulighed for at levere grise med hele haler til besætningen, jf. tabel 8. Omvendt oplyste nogle af sobesætningerne i kampagnen også, at de godt kunne producere grise med hele haler, men at de havde svært ved at finde nogen at afsætte dem til. Dette, sammenholdt med besætningsejeres bekymring for de økonomiske aspekter ved udbrud af halebid, vurderes som væsentlige faktorer, der kan bremse udviklingen mod at nedbringe antal halekuperede grise.

Derfor vurderes følgende som fremadrettede fokuspunkter for at forbedre regelefterlevelsen og muliggøre yderligere nedbringelse af antal grise, som halekuperes:

- bedre forståelse af handlingsplanen udarbejdet på baggrund af risikovurderingen
- behov for yderligere information om dokumentationskrav ved omsætning af grise
- udbredelse af grise med hele haler
- manglende kommunikationsmulighed vedrørende halestatus besætningsejere imellem.

METODE

Kampagnekontrollen blev foretaget i perioden 23. januar 2023 til 30. juni 2023. Det var som udgangspunkt en uanmeldt kontrol, og dermed kun efter forgæves besøg, at kontrollen blev anmeldt.

I forbindelse med kontrolbesøgene blev besætningernes risikovurdering for forekomst af halebid og tilhørende handlingsplan gennemgået og sammenholdt med de faktiske forhold i besætningen på kontroldagen, og der blev anvendt et tjekskema, hvorved data blev indsamlet så ensartet som muligt. I tilfælde hvor det blev fundet relevant er kontrollen suppleret med anvendelse af måleudstyr til måling af koncentrationen af CO₂ og NH₃ og måling af tilgængelig vandforsyning.

Følgende elementer blev gennemgået på kontrollen:

- Om der foreligger skriftligt dokumentation for forekomst af halebid
- Om der sker overtrædelser af reglerne om forbud mod rutinemæssig halekupering
- Om besætningens risikovurdering i forhold til forekomst af halebid afspejler forholdene i besætningen
- Om besætningens handlingsplan opfylder kravene.
- Om der indhentes dokumentation fra aftager eller mellemhandler, hvis denne ikke kan håndtere grise med hele haler

Risikovurdering og handlingsplan skal indeholde følgende elementer:

- Tildelt beskæftigelses- og rodemateriale
- Renhedstilstand
- Termisk komfort og luftkvalitet
- Sundhedstilstand
- Konkurrence om foder, vand og plads
- Foder og vand

Kampagnen har sat fokus på, hvornår forholdene i besætningen egner sig til at have prøvekuld af grise med hele haler efter en samlet vurdering af om risikovurderingen afspejler forholdene og passer med handlingsplanen.

Hvilke besætninger blev kontrolleret:

Der er kontrolleret sobesætninger, som sælger smågrise (typisk ved ca. 7 kg eller ved ca. 25-30 kg.), besætninger med smågrise, slagtegrisebesætninger, besætninger med både smågrise og slagtegrise samt integrerede besætninger. Kontrolkampagnen vedrører halekuperede grise, så det var udelukkende konventionelle besætninger, der indgik og som dermed ikke er med i nogen mærkeordning med krav om hele haler. Dyrevelfærdsmærkede besætninger, økologiske og frilandsbesætninger var derfor ikke en del af kampagnen.

Til nærværende kontrolkampagne er der via udpegningen af besætninger søgt efter, at grisene så vidt muligt kan følges i hele produktionskæden fra fødsel, halekupering og til slagtning eller udførsel. Det vil sige, at besætningen, hvor grisene fødes og halekuperes, udpeges til kontrol. Dernæst blev der stikprøvevist udpeget smågrisebesætninger eller slagtegrisebesætninger, som grisene sælges videre til (hvis disse adskiller sig fra sobesætningen). En del besætninger måtte erstattes undervejs grundet, at de enten var tomme, ophørte eller ikke faldt ind under udpegningskriteriet.